

E. T. A. Hoffmann

Noční kousky

VOLVOX GLOBATOR 2016

E. T. A. Hoffmann:
Noční kousky
volvox globator 2016

E. T. A. Hoffmann:

Noční kousky

1816/1817

inspirováno Callotem

E. T. A. Hoffmann
Die Nachstücke

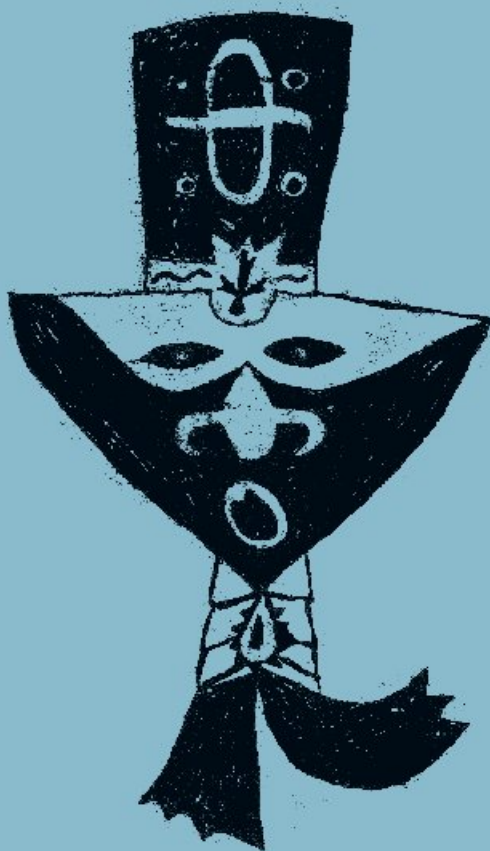
The translation of this work was supported by a grant from the Goethe-Institut which is funded by the German Ministry of Foreign Affairs.

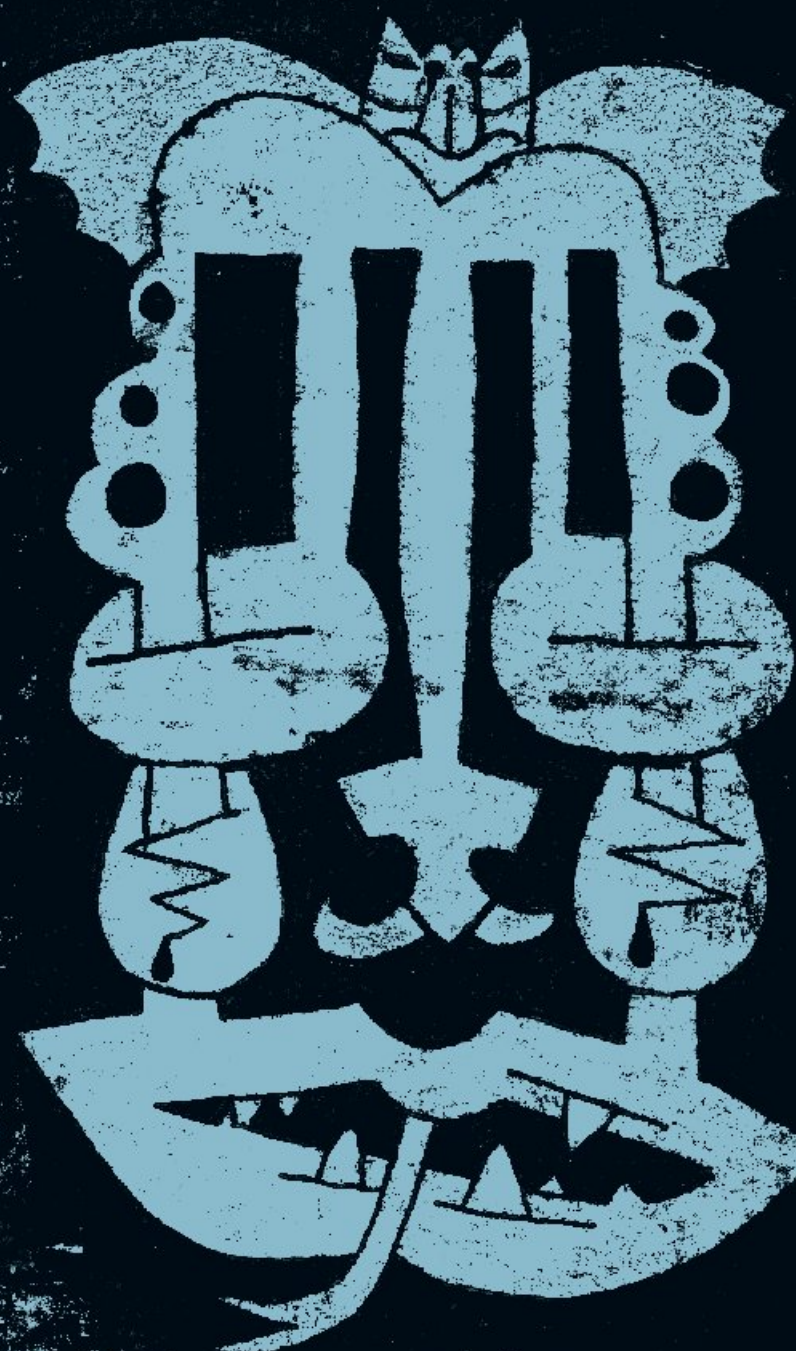
translations © Veronika Pragerová, Marie Krappmanová,
Hanuš Karlach, 2016
Illustrations © Luboš Drtina, 2016

ISBN 978-80-7511-262-0

ISBN 978-80-7511-263-7 (pdf)

ISBN 978-80-7511-264-4 (epub)

Pískoun

Dojista jste všichni zhola nesví, že jsem tak dlouho – tak dlouho nepsal. Matka má nejspíš zlost a Klára si asi myslí, že si tu žiju v samém hýření a docela a úplně zapomínám na svého spanilého anděla, i když se mi jeho obraz hluboko vtiskl do srdce i do mysli. – Ale tak to není; den co den, hodinu co hodinu na vás na všechny vzpomínám a v libých snech přívětivá postava mé spanilé Klárky přechází kolem a těma svýma jasnýma očima se na mě usmívá tak půvabně, jak se usmívala, kdykoliv jsem k vám přišel. – Ach, jak bych asi dokázal psát vám s duchem natolik rozervaným, jaký mi až doposud vnášel do myšlenek jen zmatek! – Vmísilo se mi do života cosi strašlivého! – Chmurné předtuchy příšerného údělu, jaký mi hrozí, rozestírají se nade mnou jako černé stíny mračen, kterými nepronikne jediný přátelský paprsek slunce. – Teď bych Ti měl říci, co mě potkalo. Musím Ti to říci, to uznávám, jenže stačí, abych na to jen pomyslel, a už se cosi jak pominuté ve mně rozchechtá. – Ach, můj ze srdce milovaný Lothare! Jak to mám udělat, abys alespoň trochu vnímal, že to, co se mi před několika dny stalo, mohlo mě věru zcela nelítostně zahubit. Kdybys tak byl tady, to bys to mohl vidět sám; a Ty mě teď jistě máš za nějakého pošetilého spiritistu. – Krátce a dobře ta strašlivá věc, co se mi stala, jejíž smrtící dojem se marně snažím zaplašit, není nic jiného než to, že před několika dny, totiž 30. října v poledne ve dvanáct hodin, vešel ke mně do jizby obchodník s tlakoměry a nabízel mi své zboží. Nekoupil jsem nic a pohrozil jsem mu, že ho shodím ze schodů, a tak odešel sám od sebe.

Tušíš, že téhle příhodě dávají jistou významnost jen vztahy dotýkající se pouze mne, takové, jaké zasahují hluboko do mého života, a že asi osoba onoho neblahého kramáře na mě jistě působí nepřátelsky. Tak tomu vskutku je. Silou mocí snažím se vzchopit a vyprávět

Ti klidně a trpělivě ze svého raného mládí tolik, aby se Tvé svěží mysli jevilo ve výrazné představě všechno jasně a zřetelně. Už se chystám začít, vidím Tě, jak se směješ a říkáš Kláře: „To jsou pořádné dětinskosti!“ – Smějte se, prosím vás, vysmívejte se mi z celého srdce! – prosím vás velice! – Jenže Bože na nebesích! Vlasy mi vstávají, a jako kdybych vás úpěnlivě prosil, abyste se mi vysmívali, prosil vás šíleně zoufale jako Franz Moor Daniela. – Ale teď už k věci!

Vyjma u oběda vídali jsme, sourozenci a já, otce přes den jen málokdy. Nejspíš měl v zaměstnání hodně práce. Po večeři, která se podle dávného zvyku nosila na stůl už v sedm hodin, odešli jsme všichni, matka s námi, do otcovy pracovny a rozesadili se kolem kulatého stolu. Otec kouřil tabák a k tomu pil z velké sklenice pivo. Často nám vyprávěl hodně podivuhodných příběhů a vždycky se nad nimi tak rozhorlil, že mu pokaždé vyhasla dýmka; to jsem pak vždycky musel vyrukovat s hořícím papírem a zase mu ji zapálit, což byla pro mne vždycky hlavní zábava. Často nám ovšem rozdával obrázkové knížky, seděl beze slova a strnule v lenošce a vyfukoval husté obláčky dýmu, až jsme všichni málem pluli jak v mlze. Za takových večerů bývala matka velmi smutná, a jen odbily hodiny devět, pronesla: „Tak, děti! – na kutě! Na kutě! už jde pískoun, už ho vidím.“ Skutečně jsem pak pokaždé zaslechl, jak někdo těžkými pomalými kroky rachotivě stoupá po schodech; to určitě byl pískoun. Jednou mi to tlumené dupání a dusání připadlo zvláště strašidelné; zeptal jsem se matky, která nás odváděla z pracovny: „Je, mami! Kdo to vlastně je, ten zlý pískoun, co nás vždycky vyhání od tatínka? – jak vypadá?“ „Žádný pískoun neexistuje, milé dítě,“ odpověděla matka, „když říkám pískoun jde, znamená to jenom, že jste ospalí a nemůžete udržet oči otevřené, jako by vám do nich někdo nasypal písek.“ – Matčina odpověď mě neuspokojila, ba v té mé dětské mysli se zrodila zřetelná myšlenka, že matka pískouna jen zapírá, abychom se ho nebáli, slyšel jsem ho přece, jak jde po schodech nahoru. Celý

zvědavý, abych se něco dozvěděl o pískounovi a o jeho vztahu k nám dětem, zeptal jsem se nakonec staré ženy, která pečovala o nejmladší sestru, co že je to za mužského, ten pískoun. „No, Thanelku,“ opáčila, „ty to ještě nevíš? To je takový zlý mužský, ten přijde za dětmi, když nechtějí do postele, a chrstne jim plné hrsti písku do očí, až vyletí a dokrvava si odřou hlavu, pak je nahází do pytle a odnese je na půlměsíc ke krmení svých dětiček; ty tam sedíš v hnízdě a mají křivé zobany jako sovy, těmi nezvedeným lidským dětičkám vyklovávají oči.“ – V mysli se mi začal rýsovat děsivý obraz krutého pískouna; jakmile se večer co večer blížilo po schodech to dusání, roztrásl jsem se strachem a hrůzou. Matka ze mne nevymámila víc než v slzách hlasitě vykoktávané: „Pískoun! Pískoun!“ To jsem vždycky pak utekl do ložnice a celou noc mě trýznil strašlivý pískounův zjev. – Už jsem byl dost starý na to, abych si domyslel, že to všechno s pískounem a s jeho hnízdem plným dětí na půlměsíci, tak jak mi o tom vyprávěla paní, co se o nás starala, není asi úplně pravda; ovšem pískoun i nadále byl pro mne strašidelný přízrak a hrůza a děs mě popadaly, kdykoliv jsem jej nejen slyšel, jak jde po schodech nahoru, ale i jak prudce rozráží dveře u otcovy jizby a vchází dovnitř. Někdy se dlouho nedostavil, pak zas přicházel častěji. Trvalo to celé roky a já si ne a ne zvyknout na to příšerné strašidlo, hrůzná představa pískouna mi v mysli nevybledala. Má obrazotvornost se stále naléhavěji ptala, jak asi pískoun s otcem obcuje; nepřekonatelný ostych mi bránil, abych se otce na to zeptal, ale rozmáhala se ve mně víc a víc touha, abych sám – sám vypátral to tajemství a bájeslovného pískouna uviděl. Pískoun mě zvalil ke všemu podivuhodnému, neobyčejnému, k věcem, které se člověku uhnízdí v mysli tak snadno už v dětství. Nebylo mi nic milejší než slyšet nebo číst hrůzné historky o skřítcích a čarodějnicích, o Palečcích a tak dále; ovšem na prvním místě byl vždycky pískoun, toho jsem co prapodivnou, ohyzdnou postavu křídou a uhlem kreslil